

And did he say it when it is alive!

ומחיים מי אמר –

Overview

The גמרא established that our משנה, which infers that one is חייב if he damages קדשים קלים for which there is no חיוב מעילה, follows the view of ר"י (תרצן) who reconciled this view of ר"י הגלילי with another משנה, which states that if one is מקדש a woman with his share of a קרבן she is not מקודשת, by differentiating between מחיים and מיתה. When the קרבן is alive it is בעלים; however it is considered גבוה לאחר שחיטה. The גמרא (the מקשן) challenged this answer, exclaiming 'ומחיים מי אמר', does ר"י הגלילי maintain that the קרבן is בעלים? [The מקשן continues to prove his point that ר"י הגלילי cannot maintain that it is מחיים.]¹ It is not clear what the מקשן meant when he asked 'ומחיים מי אמר'. It is certain that ר"י הגלילי maintains that (at some point) ממון בעלים; he states clearly 'שהן ממונו'. If it is not ממון בעלים (as the מקשן seems to maintain), then when is it ממון בעלים? Our תוספות discusses this issue.

תוספות asks:

תימה מאי קא סלקא דעתיה אי מחיים לא אמר כל שכן לאחר שחיטה –

It is astounding! What entered the mind of the questioner who asked ממון is קדשים קלים did not say his rule that ר' יוסי הגלילי?!² **If ממון בעלים when the animal is alive, then after שחיטה it is certainly not בעלים.**³

תוספות anticipates and rejects a possible solution:

ואין לומר דהכי פירושא ומחיים מי אמר אפילו היכא דחזיא להקרבה –

And one cannot say that the explanation of 'ומחיים מי אמר' is that does ר"י indeed maintain that קדשים קלים is בעלים even when the קרבן is fit to be offered as a קרבן.⁴

¹ The question culminates when the מקשן concludes 'ואם איתא וכו'. See תוספות ד"ה ואם at the end of this עמוד for a detailed explanation of the question.

² ר"י הגלילי states that ממון בעלים is קדשים קלים. The גמרא concluded that it is only מחיים, and not ממון. When the מקשן asks 'ומחיים מי אמר', this indicates that ר"י הגלילי does not maintain that it is ממון but at some other time. At which time did the מקשן assume that ר"י הגלילי maintains that it is ממון בעלים?

³ Logic dictates that לאחר שחיטה when it was נקרב on the מזבח; it is less ממון בעלים (and more גבוה) than ממון. See however חכם הישועות who challenges this assumption and maintains that לאחר שחיטה, once the חלק has been defined, there is more reason to assume that it is ממון בעלים. [See further in תוספות ד"ה ואם footnote # 16 that by a מום בעל מום there is more reason to assume that it is ממון after שחיטה than מחיים.]

⁴ This would (seemingly) clarify the view of the מקשן (who asks 'ומחיים מי אמר') as opposed to the view of the תרצן (who answered 'וכי אמר ר"י הגלילי מחיים וכו'). The תרצן maintains that ר"י הגלילי considered קק"ל to be ממון even if they are להקרבה (as תוספות will shortly prove); while the מקשן maintains that ר"י הגלילי considers only קק"ל that are not להקרבה (like a בחור [or בזה"ל] to be בעלים).

ר"י הגלילי will now explain why the תרצן assumed that the מקשן considers ל"ק that are ראוי להקרבה to be בעלים:

מדקמפלטגת בין מחיים לאחר שחיטה –

Since you (the תרצן) differentiated between when the קרבן is alive to when the קרבן is after שחיטה⁵ –

מכלל דמחיים אפילו בחזי להקרבה חשבת ליה ממונו דומיא דלאחר שחיטה –

Inferring that when it is alive you consider it to be the owners' money even if the animal is חזי להקרבה, similar to case of after שחיטה where the animal was (certainly) ראוי להקרבה [it was brought as a קרבן].⁶ This would seem to resolve the initial question; what is the view of the מקשן.

תוספות, however, rejects this interpretation:

דאם כן כי פריך מבכור לסייעיה משלמים –

For if this is so (that the תרצן maintains even by ל"ק which are ראוי להקרבה are considered בעלים (ממון בעלים), the מקשן **instead of challenging** the תרצן with the case of בכור (where it is indicated that by ראוי להקרבה is it not בעלים)⁷, the מקשן **should support** the view of the תרצן **from** the case of שלמים –

שלמים continues to explain what is the support from תוספות:

דקאמר בן עזאי⁸ לא בא הכתוב אלא לרבות שלמים –

For ר"י הגלילי cites, ומעלה מעל בה' פסוק of עזאי בן עזאי maintains, the comes only to include שלמים in the rules of גזילות⁹.

ובן עזאי ואבא יוסי אתו לפרושי מילתיה דרבי יוסי הגלילי כדפירש הקונטרס¹⁰ –

ר"י הגלילי and אבא יוסי are coming to explain the teaching of עזאי בן עזאי as רש"י explains. Therefore (according to בן עזאי) when ר"י הגלילי states that ל"ק are (as well) - שלמים he is referring to (as well) -

ושלמים חזו להקרבה ואפילו לכתחילה יקרבו¹¹ –

And שלמים are fit for a קרבן and even initially they are to be brought as a קרבן, and nevertheless ר"י הגלילי maintains that they are בעלים. This supports the view of the תרצן. Why then did the מקשן ask on the תרצן, when he could have supported him?¹² The question remains what did the מקשן mean when he said **ומחיים מי אמר**; what else could ר"י הגלילי be referring to, if not מחיים?!

תוספות offers his explanation:

⁵ משלחן גבוה קא זכו it לאחר שחיטה and ממון בעלים it is alive.

⁶ If the תרצן would maintain that only by ראוי להקרבה does ר"י הגלילי consider it בעלים, then the תרצן should have differentiated between the משנה of המקדש בחלקו which is (obviously) a case of ראוי להקרבה, and the ruling of ר"י הגלילי where it is not ראוי להקרבה. The fact that the תרצן did not utilize this distinction indicates that there is no such distinction (according to the תרצן).

⁷ The actual question of the מקשן is explained in ד"ה ואם תוספות.

⁸ לקמן יג,א.

⁹ If one stole (or denies a פקדון of) שלמים he is liable for all the דינים of גזילות including חומש ואשם.

¹⁰ לקמן יג,א בסוף ד"ה מתנות.

¹¹ See ביהמ"ק to the להקרבה חו"ל from שלמים even who interprets this that מהוד"ב (למהרש"א).

¹² See 'Thinking it over' # 1.

ויש לומר דהכי פירושא –

And one can say that this is the explanation of the question -

ומחיים מי אמר במתנות כהונה בחלק שיש לכהנים בשלמים –

And did ר"י הגלילי say that when the קרבן is alive it is even ממון בעלים concerning the offerings to the כהן; that portion which the כהנים have in the שלמים¹³, is that also ממון בעלים?! The מקשן understood that the תרצן maintains that even the מתנות כהונה parts of the שלמים are ממון בעלים (when the קרבן is alive).¹⁴

מתנות will now explain how the מקשן derived that the תרצן maintains that even the תוספות are ממון בעלים.

מדלא קאמר מתנות כהונה שאני –

Since the תרצן did not answer; מתנות כהונה are different. The תרצן could have answered that when ר"י הגלילי ruled that חלק are ממון בעלים, he was referring to the חלק המקדש בחלקו כי אינה מקודשת משנה which states the הבעלים; however the תרצן is referring to the חלק הכהנים.

will now explain that it is proper to assume that the משנה of המקדש בחלקו is referring only to the חלק הכהנים¹⁵:

דהמקדש בחלקו היינו מתנות כהונה חלק שיש לכהנים בשלמים –

For the phrase המקדש בחלקו means the מתנות כהונה; the share which the כהנים have in the שלמים קרבן. The תרצן could have made this distinction; however he did not -

אלא קאמר משום דלאחר שחיטה משלחן גבוה זכו –

But rather he answered that the reason המקדש בחלקו is not מקודשת because after שחיטה the כהנים acquire their share גבוה משלחן –

משמע אבל מחיים הוי ממון בעלים אף על גב דהוי מתנות כהונה –

This indicates that (only after שחיטה it is גבוה; however) when the animal is alive these parts which will be given later to the כהן are ממון בעלים even though they are מתנות כהונה. It is this view of the תרצן (that מתנות כהונה מחיים are ממון בעלים) that the מקשן is challenging.

now challenges the assumption of the מקשן that the תרצן maintains that מתנות כהונה are ממון בעלים, since the תרצן did not answer simply, מתנות כהונה שאני:

ואם תאמר אי הוה משני מתנות כהונה שאני –

And if you will say; that we cannot infer anything from the fact that the תרצן did not answer מתנות כהונה שאני, for if the תרצן would have answered – כהונה שאני -

¹³ The כהנים receive the חזה ושוק of the קרבן שלמים. This would mean that the one who was כחש בפקדון of a חיה would have to pay the owners a קרן וחומש for the entire animal including the חלק הכהנים שלמים. [The same will apply if someone was מזיק the שלמים; he is חייב for the entire animal.] See 'Thinking it over' # 2.

¹⁴ According to this פירוש we cannot ask לסייעיה משלמים, because the מקשן will maintain that even though the חלק הבעלים are ממון בעלים, however that is only in regards to the חלק הבעלים, not the חלק הכהנים.

¹⁵ It is necessary to assume this, for otherwise the תרצן could not have answered that it is גבוה only by משלחן (if חלקו refers to חלק הבעלים as well).

הוה משמע דחלק בעלים אפילו לאחר שחיטה הוי ממון בעלים –
This would have indicated that the owners' portion is even after שחיטה¹⁶, and this would be misleading -

ובפרק ב' דיום טוב (ביצה כא,א) נמי אמר דבעלים¹⁷ משלחן גבוה זכו –
For in the second פרק of [ביצה] גמרא also states that the owners are זוכה משלחן גבוה. Therefore the תרצן could not have answered מתנות כהונה (because of the above misleading implication); how then did the מקשן derive that the תרצן maintains that the מתנות כהונה are בעלים?!
answers that the חלק הבעלים is indeed even after שחיטה; and concerning the גמרא in ביצה which states that it is interpreted in a limited fashion:

ויש לומר דהני מילי לענין נדרים¹⁸ ונדבות¹⁹ דאינן קריבים ביום טוב²⁰ –
And one can say; that these words (that the בעלים משלחן גבוה זכו) is only regarding the rule that נדרים and נדבות are not offered on the מזבח - יו"ט
משום דעיקר שחיטה הוי בשביל גבוה ולא משום אכילת בעלים והוי לכם ולא לגבוה –
Because the main שחיטה of these קרבנות are for the sake of גבוה and not for the sake of בעלים²¹, אכילת בעלים, and therefore it is included in the exclusion of לכם ולא לגבוה²² -

אבל פשיטא דחלק בעלים אפילו לאחר שחיטה הוי ממון בעלים –
However it is certain that the share of the בעלים even after the שחיטה is as far as -

לקדש בו אשה ולכל דבר -
to be מקדש a woman with the חלק הבעלים or for any other matter.²³

looks to support his view that the המקדש בחלקו אינה מקודשת דין of מקדשת; however by חלק הבעלים she will be מקודשת.

וכן משמע דהמקדש בחלקו בחלק כהנים איירי –

¹⁶ The implication of an answer שחיטה would be that by מתנות כהונה it is always גבוה, however by חלק הבעלים it is always ממון בעלים even after שחיטה.

¹⁷ In our text (and also in [ד"ה כהנים] רש"י it states; כהנים משלחן גבוה זכו. However רש"י there states clearly אבל נדרים ונדבות משלחן גבוה זכו was תוספות גירסא ד"ה אבל תוספות there without the word כהנים.

¹⁸ A נדר is a general voluntary offering to bring a קרבן.

¹⁹ A נדבה is a voluntary offering to bring a specific animal for a קרבן. On יו"ט we do not offer נדבות on the מזבח.

²⁰ The expression there זכו בעלים משלחן גבוה is not meant to teach us that it is not ממון בעלים, but rather it is an explanation why נדרים ונדבות cannot be offered on יום טוב.

²¹ This is what the גמרא means when it says that the בעלים משלחן גבוה זכו. The קרבן is for ה' (therefore it is not permitted to be offered on יו"ט) and even though the בעלים also eat from it; nevertheless it is not considered that it is being נשחט for the בעלים since they are eating זכו בעלים (they are merely guests).

²² The תורה writes (שמות [בא] יב,טז) לך על מלאכה יו"ט for the sake of ה', but not for the sake of ה'. It is from this פסוק that we derive the prohibition from being נדרים ונדבות on יו"ט. Even though the בעלים also eat from the קרבן, so perhaps it should be considered לך; nevertheless since the בעלים are considered to be גבוה it is considered not לך but לה'.

²³ Therefore the תרצן could have answered מתנות כהונה שחיטה, and it would not cause any misrepresentation; the fact that he did not proves that he maintains that מתנות כהונה מחיים are בעלים.

And also the phrase **המקדש בחלקו** indicates that we are discussing only the **portion of the כהנים** (and not the בעלים)

– **לשון המקדש בחלקו לא שייך אלא בחלק כהנים** –

For the expression **המקדש בחלקו** is not appropriate for the בעלים; only for the כהנים

– **דבבעלים לא שייך בהן לשון חלק דעיקר הקרבן שלהן** –

Because concerning the בעלים the word 'portion' is inapplicable, the בעלים do not own a portion of the קרבן but rather **the main קרבן is theirs** (not merely a 'portion'). This substantiates תוספות view that (according to the תרצן) the חלק הבעלים is always ממון בעלים even שחיתה.

continues to find additional support for his contention that המקדש בחלקו is referring only to the חלק הכהנים תוספות:

– **וקראי נמי דמייתי בפרק האיש מקדש (קדושין דף נב,ב) אמתניתין דהמקדש בחלקו** –

And also one of the פסוקים, which the גמרא cites in **פרק האיש מקדש** concerning the **משנה of המקדש בחלקו**, to explain why אינה מקודשת, includes the פסוק of –

– **וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש²⁴ לא כתיב אלא בכהנים** –

'And this shall be for you (the כהנים) from the קה"ק from the fire²⁵' which refers only to the כהנים. This again proves that the limitation to be מקדש a woman applies only to the כהנים and not to the בעלים.

The conclusion is that according to the תרצן the חלק הכהנים מחיים is (as well as the בעלים, which is always ממון בעלים), as opposed to the מקשן who maintains that the חלק הבעלים is never ממון בעלים even מחיים.

מסכת קדושין in גמרא provides a clarification in תוספות:

– **והא דקאמר התם²⁶ לימא מתניתין דלא כרבי יוסי** –

And that which the גמרא asks there, **'should we assume that our משנה (המקדש בחלקו וכו' אינה מקודשת) does not follow the view of ר"י** (who maintains that it is בעלים)²⁷

– **ומסיק כי קאמר ר' יוסי מחיים** –

And the גמרא there concludes that when did ר"י state that it is בעלים, only מחיים. The גמרא there continues that –

– **דיקא נמי דקתני המקדש בחלקו דמשמע לאחר שחיטה** –

²⁴ במדבר (קרח) יח,ט

²⁵ The גמרא compares the share of the כהנים to 'fire'; just as fire only consumes, similarly the כהן may only consume the קרבן, but cannot use it for other purposes (לקדש בו את האשה, etc.).

²⁶ קדושין נב,ב.

²⁷ This is the same question (and answer) that the גמרא states here.

we can also infer this from the **המשנה** לשון **which states** **המקדש בחלקו**; **which indicates** that the **משנה** is discussing a case of **after שחיטה**, however ר"י is discussing מחיים and then the entire בהמה is בעלים ממון.

ממון are מתנות כהונה (קדושין in) there גמרא of the conclusion that the comments תוספות - שחיטה after (only) גבוה

לא הוא לפי המסקנא דהכא –

Is not according to the conclusion of the גמרא here -

אלא לפי מה דסלקא דעתיה מעיקרא –

But rather it is according to that which was initially assumed (that מחיים everything including the מתנות כהונה are בעלים ממון) -

דלפי המסקנא במתנות כהונה אפילו מחיים הוא ממון גבוה²⁸:

Because according to the מסקנא here, concerning מתנות כהונה, it is ממון מחיים even גבוה.

Summary

The מקשן understood that the תרצן maintains that when the קק"ל are alive the entire animal including the (future) מתנות כהונה are בעלים ממון. [The חלק .] [שחיטה (וזריקה וכו') even after the ממון בעלים הבעלים is always

Thinking it over

1. תרצן rejects the מקשן support the תרצן, ואין לפרש because why did not the מקשן support the תרצן from the ruling of בן עזאי that ריה"ג is discussing a שלמים which is ראוי להקרבה. Seemingly we can explain that there is no סיוע from בן עזאי, because he may be discussing a שלמים בעל מום, which is not ראוי להקרבה!²⁹

2. ממון בעלים (also) חלק כהנים the תרצן states that according to the תוספות. Does this mean that it is ממון of the owner of the animal, or it is ממון of the בעלים (כהנים)?³⁰ שבט הכהונה (it belongs to the בעלים)

²⁸ ממון בעלים (that מתנות כהונה are always) מקשן of the view we accept the מסקנא in the תוספות maintains that and not the view of the תרצן (that מחיים even מתנות כהונה are בעלים). See תוספות ד"ה ואם.

²⁹ See נח"מ. However לענ"ד there is no question for a שור פסולי המוקדשין is שור פסולי המוקדשין (it only requires פדיון). It is only by בור that you are פטור for damage to a שור פסולי המוקדשין because of the לו יהיה (פדיון).

³⁰ See חידושי ר"נ אות תנה.